

1. KUPIĆ (618) *vb pf*

inf kupić (136). ◇ *fut 1 sg* kupię (9). ◇ *2 sg* kupisz (19). ◇ *3 sg* kupi (49). ◇ *1 pl* kupiemy (6), kupimy (1) *HistJóz*, kupim (1) *WyprPl*; ~ -emy (1), -(e)my (5). ◇ *2 pl* kupicie (1). ◇ *3 pl* kupią (7). ◇ *praet 1 sg m* kupiłem, -m kupił (30), -m kupi(e)ł (1) *Calep*; -em (3), -(e)m (13). *f* -m kupiła (1). ◇ *2 sg m* kupiłeś, -ś kupił (15). ◇ *3 sg m* kupił, kupi(e)ł (162), jest kupił (1) *ZapKościar* (23 : 1); ~ ił- : -(e)ł *LibMal* (11 : 5), *ZapKościar* (7 : 17). *f* kupiła (18). ◇ *1 pl m pers* -(s)my kupili (1). ◇ *2 pl m pers* -ście kupili (1). ◇ *3 pl m pers* kupili (20). *subst* kupiły (2). ◇ *1 du* -chwa kupiła (1) *WyprPl C*. ◇ *plusq 1 sg m* kupił(e)m był, -m kupił był (2) *ActReg*, *WyprPl*, -m był kupił (1) *Mącz*. ◇ *3 sg m* był kupił (11), był kupi(e)ł (1) *RejJóz*. ◇ *3 pl m pers* kupili byli (1) *RejAp*, byli kupili (1) *LibMal*. ◇ *imp 2 sg* kup (14); -p (6), -p (2), -(p) (6); -p *HistJóz*, *SienLek*, *RejAp*, *CiekPotr*; -p *Mącz*; -p : -p *BielKron* (2 : 1). ◇ *3 sg* niech, niechaj, niechże kupi (6). ◇ *1 pl* ku(p)my (1). ◇ *2 pl* kupcie (16); -p- (5), -p- (1), -(p)- (10); -p- *RejZwierz*, *BielKron*, *RejAp*, *RejPos*; -p- : -p- *HistJóz* (1 : 1). ◇ *con 1 sg m* kupiłbych, bych kupił (7), bym kupił (2) *Leop*, *WyprPl*. ◇ *2 sg m* byś kupił (3). ◇ *3 sg m* by kupił, kupiłby (22). *f* by kupiła, kupiłaby (3). ◇ *1 pl m pers* bychmy kupili *HistJóz* (2), byśmy kupili (1) *WujNT*. ◇ *3 pl m pers* by kupili (8). ◇ *con praet 1 sg m* bych był kupił (1). ◇ *3 pl subst* by były kupiły (1). ◇ *pass praes 3 sg* kupi się (1). ◇ *3 pl* kupią się (1). ◇ *con 3 sg f* by się kupiła (1). ◇ *impers praes* kupi się (1). ◇ *praet* kupiono (8), bywa kupiono (1) *Mącz*. ◇ *fut* będzie kupiono (1). ◇ *part praet act* kupiwszy (18).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Dostać coś od kogoś za pieniądze na podstawie obopólnej zgody; *emere Mącz*, *Calag*, *Cn*; *comparare*, *mercari Mącz*, *emptitare*, *nundinari*, *obsonari Cn* (548) : *Kon*, *ofieł*, *woł* y inne bełtie, łzaty, domy, kamienice drogie, pirwey oglądane bywaią niżli fie kupi *BielŻyw* 109; *LibLeg* 6/117; Ktemu czalły á pogody Patrs pylno kupycz bes łkody. *RejKup* e2; *MurzNT* 38v; á ktorzy niemaćie łrebrá kwápćie łię/ kupćie y iecćie/ poććie/ kupćie/ bes łrebrá [*ite emite et comedite, ite emite absque argento PolAnt Is* 55/1]/ y bes wólzelkiey odmiány *KrowObr* 79, 79; Iełłifz tedy chcełz odzierzeć tę rolę bliłkością/ kup/ y mieyże [*eme et posside*] *Leop Ruth* 4/4, *Lev* 25/16, 27, 28; *UstPraw* G4, H [2 r.], H2; *BielKron* 342v; Więcey mie łtoyi/ niżli gdybych był w kramie kupił. *Mącz* 418a, 102c, 222d, 288c, 307b, 320a, 479c, 496b; *SienLek* 74v; *RejAp* Ee; *HistRzym* 96v; *BielSat* B3 [2 r.], B4 [2 r.], C2; *RejZwierc* 243v; *BudBib Lev* 25/28; *Calag* 305a; NAleziomy łkarb w roli/ każe Pan táić/ poki łię oná rola nie kupi/ a ku náłzey dzierzáwie nie przyidzie *SkarŻyw* 16, 384; *BielRożm* 11, 12, 13 [2 r.], 17; *GostGosp* 108; *KochFrag* 46; Gdyby łie ták Alberte kázda rzecz kupiła/ Nietákbychwa gwałtownie wácek wykrzyłá. *WyprPl* A4v; Coć łie widzi Alberte/ dobrzechwa kupiła *WyprPl C*, B, B2; *SarnStat* 688, 689, 690, 1103; Kupiłem [*dom*], y dałem mu zań cztery tysiące. *CiekPotr* 9.

kupić czego (57): Dwá młodzieńcy niegdy byli/ A miełá tobie kupili. *BierEz* 14v, Dv [2 r.], D2; pán Iezus rzékl ku Filipowi: Gdzie kupiemy chleba abychmy nakármili ten lud *OpecŻyw* 52, 29v, 164v; Rynek gdzye wólfeckiego naydzye kupyc. *Murm* 29, 157; *HistJóz* Cv, C2, C4 [2 r.]; *BartBydg* 100; *FalZioł* V 78v; A rołkazał przerzeczonego łukna kupić tak wiele iednego iako y drugiego *KłosAlg* Gv, G2v, G3; *ZapWar* 1548 nr 2668; A łłobyje kupiła plołhna na dwye gyefłcze y na dwa łcharłtuchi. *LibMal* 1550/158, 1552/171v, 172; *MurzNT Matth* 14/15, *Mar* 16/1, *Ioann* 6/5; *RejWiz* 123; *Leop Ios* 24/32, *Ioann* 6/5; *RejFig* Cc5; *BibRadz Gen* 43/4; *BielKron* 17v [2 r.], 358, 378v; *SienLek* 166v;

RejAp 44 [2 r.], 44v; *GórnDworz* li7v; *BielSat* D4v; *RejZwierc* 274; *BudNT Gen* 44/18; Y kupił chleba/ winá/ y rybę iedną *SkarŻyw* 102, 100, 202, 451; *BielRozm* 10, 32; *GostGosp* 34; *WujNT Matth* 14/15, *Mar* 6/36, s. 146, *Luc* 9/13, *Ioann* 4/8, 6/5, *Apoc* 3/18; *PudłDydo* A2v.

kupić kogo, co [w tym: *kogo* (34), *co* (żywotne) (45), *co* (nieżywotne) (255)] (334): *ZapWar* 1505 nr 1969, 1537 nr 2494 [3 r.], 1545 nr 2505; Zadny się ośieł nie tráfił/ Bych go náiał álbo kupił *BierEz* A4v; źle bjch vdziálał/ Bych ták ízpetnego kupić miał. *BierEz* B2v, A4 [2 r.], B2v [3 r.], B3, B3v [2 r.], B4 (19); *OpecŻyw* 25, 98, 118v; y kupił Iozef wśytkę zyemię eipfka/ bo wiem wśytcy przedawali fwe ymienie dla wielkości głodu *HistJóz* E3, C2, C2v, D [2 r.], E3, E4; *MetrKor* 57/120v, 59/282v; Iako głupi ieft ktoryby konia dla piękuości[!] iego kupił á nie patrzył pirwey czo ieft zač *BielŻyw* 145, 80, 161; Iuhrowie Pannonią kupili. *MiechGlab* **v, 60; *LibLeg* 6/159v, 11/94, 137, 137v, 154v; *RejJóz* A4v, F8; Stych pyenyedzi vkradzionich kupill dwu konyu za 9 Talyerow wtrzebnydzi v mądrego. *LibMal* 1550/156; thefch kupila v they íchewczewey trzewyka za trzi grofche *LibMal* 1552/171v, 1543/67, 1544/81, 92, 1545/99v, 107 (26); *RejRozpr* E3v; Bo wiec tego wiele bywa Iź fię wiecz ieden nafzmiewa. Zdrugiego/ gdy czo zlye kupi *RejKup* e3v, f2v [2 r.]; Iako Anthipater iad kupił y posłał fynowi íwemu. *HistAl* M8v, M8v; *MurzNT Mar* 15/46; *GliczKsiąż* Mv, M3, M3v [2 r.], M4 [3 r.], M5; A Iefliby żyd inne rzeczy nie Kościelne kupił álbo mu były zástawione nieskrycie [...] Summy fwoiev nie tráci *GroicPorz* h3v, ee, h3v, h4, r2v, gg3v; *KrowObr* 76, 104v [2 r.], Qq4; *RejWiz* 57, 57v, 69v, 121v, 163; *Leop* *B2, *Deut* 2/6, *Ruth* 4/4, 5, 2.Reg 12/3 (8); Gdy kto kupi imienie/ zá ktore da połowicę pieniędzy á drugą połowicę obiecuie dáć ná ráty do 4 lat *UstPraw* G4, C4v, E4v, G4v [2 r.]; *RejFig* Aa6; KVćie pánie tę bramkę/ bo żydowká mowi/ Iź kto ią zá to kupi/ ífcie fie obłowi. *RejZwierz* 137v, 15v, 24v [2 r.], 137v; zwolennicy iego ízli byli do miáftá/ áby kupili co ieść [ut cibos emerent]. *BibRadz Ioann* 4/8, *Matth* 13/44, 46; á potym przyiechałem do Aden ábych co kupił ná thák wielkim íkładźie *BielKron* 458, 9v, 13v, 15v, 18 [3 r.], 19 (33); *Mqcz* 62a, 287c, 318c, 328b, 479c (8); *Prot* D; *SienLek* 156, 186 [2 r.]; *RejAp* 82; *GórnDworz* T6v; *HistRzym* 19, 20, 22v; *RejPos* 157, 287v, 327; *BielSat* B3, B4, Cv, C2 [2 r.], C2v, D4, Hv; *HistLan* B4v, C2; *KuczbKat* 350; A niemaźli ich czyni chowác/ więc ich ná wioinę kupić á ná iefień przedác. *RejZwierc* 108v, 109, 228v; *Strum* K3v; *BudBib Gen* 25/10, *Lev* 25/27, 30, *Ios* 24/32, *Ier* 32/25; Czemu Chriftus kazał Apoštołom kordy kupić. *CzechRozm* 236 marg, 132, 234 [3 r.], 234v, 236 [2 r.], 237 (13); *ModrzBaz* 33v, 34, 48v, 74v, 124v [2 r.]; *SkarŻyw* 102, 451 [2 r.], 490, 545; *ZapKościar* 1579/2, 2v [2 r.], 3, 1580/6, 8v (25); *StryjKron* 161; *CzechEp* 408; Ale iefliś dał co z táłzki/ Nie kupieś i iedno fráłzki. *KochFr* 3; *BielSen* 18; Poydziefzli tež do Szewcá/chćieyże kupić boty/ Ktore pierwey bierano tylko zá dwa íkoty: Dziś nie dádzą ináčzey/ iedno zá pułkopek *BielRozm* 18, 14, 17, 30, 31; *GórnRozm* I, L3v; *ActReg* 5v, 23, 111, 159; *Calep* 902a; *GostGosp* 32, 36, 88, 100, 120 (8); *GostGospGroch kt*; *KochFrag* 28 [2 r.]; *WyprPl* A2v, A3v [2 r.], A4v, Bv, B2 [2 r.] (9); Iozef záś kupiwfzy prześcierádło [mercatus sindonem *Vulg Mar* 15/46]/ y ziąwfzy go (z krzyżá) wwinął w prześcierádło *LatHar* 714, 259, 467, 697, 718; *WujNT Matth* 13/46, 27/7, *Mar* 15/46, s. 184, *Luc* 14/18 (8); *SarnStat* 184, 374, 375 [2 r.], 376 [3 r.], 671 (14); *GrabPospR* N4; *CiekPotr* 2, 6, 14 [2 r.], 40, 44, 81; *CzahTr* L2; *GostCast* 17, 59; *SkarKazSej* 36; *KlonWor* 15, 20, 53, 68, 78 (9); *PudłDydo* B3v; *ZbylPrzyg* A4.

kupić kogo, czego (po przeczeniach) (18): Gdy nielża kupić cudnego: Przecz żadnego niechcesz kupić *BierEz* B2v, A4, B2v, B4; A. za tego niewiełs iż go żadné myto kupitz niemoże? *OpecŻyw* 84, 84; *RejRozpr* H3v; Niechciał bys v nas kupić/ chłopiátka pięknego *RejJóz* B; *LibMal* 1547/126v, 135; *RejZwierz* 103; *BielKron* 133v; *Prot* C2v; *GórnDworz* Aa8v; Przeday drogo Złotogłow/ powiedz iż dziś drogi/ Wízák wiełz dobrze iż go nikt nie kupi vbogi. *BielRozm* 11; *WyprPl* B3v; *WujNT Apoc* 18/11; *CiekPotr* 9.

kupić ile czego (44): *BierEz* C2, Q3; *OpecŻyw* 25v; *HistJóz* D3v; kupił w Milecie v ribituow tonią rib *BielŻyw* 1; kupił 1. bellę łukna *KłosAlg* F4v, E3, G [2 r.], Gv, G2v [2 r.], G3 [2 r.] (14); *LibLeg* 6/117; *LibMal* 1544/79v, 92v, 1545/96, 1552/172, 1553/174, 1554/186; *RejRozpr* F2; Kupiłem pięć iazm wołow [iuga boum emi quinque] *Leop Luc* 14/19; On łzedłzy potym ná targ/ woz kolebek kupił *RejFig* Ee3v; *RejZwierz* 121v; *BibRadz Gen* 43/2; *BielKron* 261, 346; *Prot* C2v; *RejPos* 157; *HistLan* C2; kupiwłzy kilka álbo kilkonałcie beczek/ za połowicę máło łwych pieniędzy nie weźmie/ á połowicę dármno pije. *RejZwierc* 111, 59v, 111; *SkarŻyw* 102; *ZapKościer* 1584/53, 1585/62v; *WerGośc* 223; *WujNT Luc* 14/19.

kupić dla kogo (2): gdy kupiono dla niego innych rybek [...] włedzie fię tákie iákich prágnął/ obrociły *SkarŻyw* 202; *CiekPotr* 14.

kupić od kogo (32): *RejKup* f2v; *LibMal* 1553/174; Gdy co przedaź miełzcżáninowi twemu/ ábo też kupiź od niego [Quando vendes quippiam civi tuo vel emes ab eo] / nie záłmączay áni ciáľz bráthá twego *Leop Lev* 25/14, *Lev* 25/14, 2.Reg 24/24, *Ios* 24/32; *BielKron* 19, 104, 378v, 390; Unde hasce aedes emeram, Od ktoregom ten dom był kupił *Mącz* 503a; kupił Vtciwy Iąn Skiba od Vtciwego Iędrzeia Gulika Mielcuch wyzei napisany *ZapKościer* 1581/17v, 1579/2v [2 r.], 1580/8v, 11v, 1581/18v, 21 (15); *GórnRozm* I; Też vftáwiamy: áby każdy Zupnik/ który kupi Zupy od Królá Ie⁸⁰ M. ináčéy nie dawał báłwáná foli [...] iedno po pułtory grzywny. *SarnStat* 375, 375 [4 r.].

kupić u kogo (44): *BielŻyw* 161; *ZapWar* 1537 nr 2494; yzem ya the łchablie kvpył v Ormyanyna Beliřtana *LibLeg* 11/94, 11/137, 137v; Item powyada yľz v Iana wałłowathego kthori włchathach modrich chodzi, skorą drugą kupyel za 6 gr. *LibMal* 1545/107, 1554/162v, 1552/171v, 1553/173v; *RejJóz* Bv; *HistAl* M8v; *KrowObr* 104v; *Leop* 2.Reg 24/21; *UstPraw* C4v, E4v, G4v; Biřkupá pytano ktorym práwem dzierzy tho imienie. Powiedział iż kupił v niebołzczyká Piotráwiná. *BielKron* 348v, 15v, 126, 186, 370, 370v, 396; *Mącz* 151d; *RejAp* 44; *BielSat* C2; *BudBib Gen* 25/10, *Lev* 25/15, 27, *Ios* 24/32; tedy ábo przedawcę ofzukáia/ iefli tániey niźli słuźno iefł v niego kupiá [minoris quam aequum sit ab illo emant]/ ábo Kupcá/ iefli mu drożey przedáďz/ ábo obudwu *ModrzBaz* 34, 48v; *ZapKościer* 1580/6, 1587/72v, 73 [2 r.]; Lepieyby fię do Gdańłká odrzec woźić żytá. A we Gdańłku iáko chcá ták v ciebie kupiá *BielRozm* 11; *GostGosp* 34, 120; *WyprPl* B2; *WujNT Act* 7/16, *Apoc* 3/18; *CiekPotr* 40, 44.

kupić komu [w tym: sobie (20)] (34): *BierEz* Q3; *OpecŻyw* 98; poiedzym łpolem a kupimy tobye potrzeb ku pożywyenyu *HistJóz* C4, Cv, C4; *LibMal* 1547/125, 125v, 133v, 1552/167v, 171v, 172; Kupiľz iey dziś kofzulkę iutro chce rántuľzłká *RejWiz* 57; Ráďżęc ábyś łobie v mnie kupił złotá ogniem wypolerowanego. *RejAp* 44, 44v; idźcie do przedáiających/ á tám łobie kućcie. *RejPos* 340v; y kupili mu kithayki ná kábat ná wypráwę *RejZwierc* 274, 59v; *BudNT Matth* 14/15; *CzechRozm* 234, 234v,

236, 237; *SkarŻyw* 451, 490; *ZapKościę* 1585/62v; *KochFrag* 28; *WyprPl* B2; *WujNT Matth* 14/15, 25/9, *Mar* 6/36, *Apoc* 3/18; *CzahTr* L2; *PudłDydo* A2v; *ZbylPrzyg* A4.

kupić za co (82): *BierEz* Q3; zwolenicy byli łączni/ bo na on czas niemieli tzo ięftz/ a łnádż ij zácż kupitz. *OpecŻyw* 59, 25, 118v; *KłosAlg* G2v, G4v; *RejPs* 60; Item stich pyenyedzi kupila łobyę waczek za 18gr *LibMal* 1552/171v, 1543/67, 1545/99v, 107, 1547/125, 125v [2 r.] (18); *RejRozpr* F2; Kupiřz za piędądz drobny *LudWieř* B5; *LibLeg* 11/154v; *ZapWar* 1548 nr 2668; *GliczKsiąż* M3, M3v, M4, M5; *RejWiz* 47v; *Leop* 2.Reg 24/24 [2 r.], *Ios* 24/32; *RejZwierz* 103, 137v; zá złoty kupi dwánařcie wielkich łofofi. *BielKron* 277; [*Henryk*] kłafztor pánieńłki záložyl [...] do ktorego kupiř imienia zá pięddzieřat tyřiac złotyeh *BielKron* 358, 13, 15v, 18v, 370, 390; *Mącz* 62a, 217c, 257a; Bo drugi zá to woli kupić bęben winá. *Prot* C2v; *HistRzym* 20, 22v; *BielSat* D4 [2 r.]; A zařz teř zle řzobká kupić zá dzieřięć złotyeh á dáć go zá trzydzieřci? *RejZwierc* 109; *BudBib* 1.Par 21/24, *Ier* 32/25; *CzechRozm* 132; *ModrzBaz* 132; *SkarŻyw* 100, 102, 348; *ZapKościę* 1579/2, 2v, 3, 1581/18v, 1584/49v, 1587/73; *StryjKron* 161; *BielRozm* 31; *WyprPl* A2; *LatHar* 697; *WujNT Matth* 27/7, *Mar* 6/37, s. 146 marg, *Act* 7/16; *KlonWor* 16, 81 [2 r.], 82; *ZbylPrzyg* A4. Cf »za gotowe piędądze kupić«.

kupić czym [= za co] (4): yakom ya thą cząřthką svemy pyenyadzmy kupyl dworakowską posagiem zony swey thako my bog etc. *ZapWar* 1532 nr 2435; *LibMal* 1549/149v; *GórnDworz* Aa8v; tedy nic gwałtem áni mocą kařemy brác: álbo cokolwiek czynić dopuřciemy: y owřzem potrzeby/ nářzemi piędądzmi włafńemi chcemy kupić [*nostris pecuniis propriis volumus comparare JanStat* 170]. *SarnStat* 893.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (1); co (3)] (3): A czemuř nie kupiř tego/ Coby było nalepřzego. *BierEz* D, C4v; ale Tales mowiř żeby řpołu kupiř czo řzczęćcie przynieřie. *BielŻyw* 1.

W charakterystycznych połączeniach: kupić drogo (6), łatwie, tanio (4).

Przysłowia: Numariae rei difficultas eum tenet. Nie ma piędądz/ kupiřby wieř álie piędądze gdzieř/ w przypowieřci bywa mówiono. *Mącz* 253d.

Acźci řie then wiek s thym nie zgadza řtároć s řzaleńřtwem/ á wřzakoř wyiechawřzy ná targ wřzytko znajdzie kupiř *RejZwierc* [121]v.

[Spem praecio non emo Iako mowią przy dworze/ Nie kupuią kotá w worze *TerentMatKęř* R8].

Zwroty: bibl. »kupujác kupić« (1): Y rzekł krol Dawid Ornanowi/ Nie/ ále kupuiąc kupię [*sed emam emendo*] zá řrebro řłufzne/ Bo nie wezmę co (ieft) twego Iehowie żebyeh ofiárował cáłopalenie dárowne. *BudBib* 1.Par 21/24.

»za gotowe piędądze kupić« (1): Mercari Graeca fide. Zá gotowe piędądze kupić. *Mącz* 217b.

»kupić z [czyich] piędądz« = *kupić płacąc cudzymi piędądzmi* (1): á gdy řtárego nie vkařą/ tedy z ich piędądz ma nowe kupiř *GostGosp* 100.

bibl. »kupić z ręki [czyiej]« = *emere de manu Vulg, PolAnt* (2): *Leop Ruth* 4/5; gdy przedař grunt řáfliádowi twemu/ ábo kupiřz z ręki bliřniego twego/ niepodeydzieřz řaden brátá twego. *BudBib Lev* 25/14.

»kupić wiecznie, na wieczność« (1 : 1): yakom Ia thi morgy kvpil naviecznoscz na czom hy lithkvv dostateczny myal *ZapWar 1543 nr 2505; BielKron 390*.

»kupić na zysk« [*szyk zmienny*] (2): Ieden kupił na zyfk kuphę wina *KłosAlg G; RejWiz 190v*.

Szeregi: »kupić i (albo) nabyć« [*szyk 1 : 1*] (2): rádyby były y kupiły y nábyły *RejPos 241; RejZwierc 108v*.

»kupić a (i, albo, ani) (s)przedać« = *emere, vendere Vulg, PolAnt [szyk 9 : 9] (18)*: Co kto ma wzięć álbo theż dáć: Kupić álbo y przedawác *BierEz Dv; LibLeg 6/159v; BielKron 108v; RejAp 115, 116 [3 r.], Ee*; Kazał Pan przedać łuknią á miecz kupić *RejZwierc 228v; BudBib Lev 25/14; CzechRozm 234, 234v; CzechEp 60, 408; LatHar 718; WujNT Luc 22/36, Apoc 13/17*; Gdyż y to niepoźlednia ieft część gołpodárftwá/ vmieć co kupić y przedać/ z obwárowánim práwnym *SarnStat 684*.

»kupić abo przefrymarczyć« (1): karánie/ ktore Acháb Krol podiał/ dla tego/ iż Winnicę v Nábotá poddánego łwego/ ábo kupić/ ábo przefrymárczyć chćiał [*vel emere ..., vel commutare vellet*] *ModrzBaz 48v*.

»kupić i zapłacić« (1): dał lift táki/ iż v niego Prufowie Krzyżacy kupili y zapłáćili skutecznie ziemię Pomorską *BielKron 371v*.

2. Otrzymać, pozyskać, dostać w zamian za coś (57) :

kupić kogo, co [w tym: kogo (5), co (nieżywotne) (41)] (46): y z miłóci twey okrutną męką Ray ze krwią twoią drogą dziwnies kupił *TarDuch D3; RejPs 60; RejRozpr B4v; RejJóz D3; Marczim [!]* łwiety dołtoiny był A wzdý zapłáć niebo kupył. Albo ialmuznik ian łwiety Za pieniadze wniebu [!] wzyety. *RejKup M, ov, 06, r6v, q8, X, dd4v, Ccv; KromRozm I E; KrowObr 117*; Ták mu łie zda iż włzytko zá pieniadze znaydzye/ Sławę y cnotę kupić co nie bywa w prawdzye *RejWiz 77v, 23; RejZwierc 57, 91v*; Był tho łotr wielki/ Biłkupłtwo był kupił/ przez pieniadze y przez práktyki/ ná Biłkupłtwo był włzedł. *OrzRozm I2v; BielKron 150v, 213v; Włzędzie Hetmáná mułzá [!]* kupić bárzo drogo. *Prot B4; RejPos 171; RejZwierc 146v; PaprPan E3v; ModrzBaz 132; SkarŻyw 28, 262, 346; KochTr 9; GórnRozm G3; KochPieś 39*; meza zacnego [...] ktorego bi zwielka godnołcia iego łnac kupic łie godzilo [...] krom włtidu y boiałni Bozei ofedzic dał. *PaprUp I3, G2; Kállándrá/ twoiá Siołtrá/ kupiłaby drogo Ten łzłub GórnTroas 64; LatHar 259 marg, 584*; Tym gárdżim coś ty ták drogo kupił Pánie. *SkarKaz 245b, 245a, 637a; CiekPotr 80*; Nie day łliczney monety/ nie day łwego potu/ Nabywáiac w vrzędzie pewnego kłopotu. Kupiłz łobie rzecz trudną y bárzo przeciwną *KlonWor 12, 15 [2 r.], 16; SzarzRyt C. Cf kupić co u kogo*.

kupić kogo, czego (po przeczeniu) (8): *RejKup r2; GliczKsiąż M3v*; Także Benedykt dziewięty łromotá ludzka/ y pohánłbienie kołściołá/ iżali niekupił Papięłstwa/ y zalię ie przedał Ianowi Ardziakonowi *ad portam Latinam* zá wielkie pieniadze. *KrowObr 38, 38; UstPraw Fv*; Co pániey niechćiał kupić. *RejFig Aa7 nagł; KochTr 22*; Nieprzyiacielom oczy Bázilius łupił/ Wierz mi żeby tu łobie pokoiu nie kupił *PaprPan S3v*.

kupić co u kogo (4): *KromRozm III I4; BielKron 150v*; Iuż włzytki zacne łpráwy kupiłz v tych tanie *PaprPan E3v*; Kupił práwo pierworodnołci v brátá. *SkarŻyw 346 marg*.

kupić od kogo (1): Iágniełłká Pánná/ niedáleko od Ieruzálem łobie nową Regułę wymyłliłá/ y wielkimi odpułty y łwiatołłciámi/ od Papięzow kupiłwzy vtwierdziłá. *KrowObr 134v*.

kupić komu [w tym: sobie (11)] (16): *RejPs* 60; Bo lepiej za ten gros kupicz Niebo sobie niżli przepicz *RejKup* q8, r6v, X, Ccv; *KromRozm I E*; *RejWiz* 23; *KrowObr* 117; ia sobie za tho kupię miłofierdzye Páná fwego/ wedle tych obietnic iego *RejPos* 171v; *PaprPan* S3v; *SkarŻyw* 28; *KochPieś* 39; Drogoc nam zplacil/ drogoc nam kupyl then zacni Dom the przeštroke/ wiele dla nas podyal y cierpial *PaprUp* G2; *LatHar* 584; *SkarKaz* 245a, 637a.

kupić za co (13): *TarDuch* D3; *RejPs* 60; księża powiadaia Iz go [ś. *Marcina*] za hoynego máia [...] A iz za płałcz niebo kupił Toby iuz bog komora żył *RejRozpr* B4; A kto czo za śwę Krew kupj A zaż by był tako głupj. Aby tho miał preż zażuczyć *RejKup* o6, M; *RejWiz* 77v; A gdy tho vtzyni ma v siebie za tho/ iakoby Pánu Bogu posługę wdziętną vtzynił/ y sobie za to kroleństwo niebiekie kupił. *KrowObr* 117; *RejPos* 171, 171v; *ModrzBaz* 132; *KochOdpr* C3; KVpicby cię mądrości za drogie pieniądze *KochTr* 9; Bo za té dżiesięć grzywien którychem pozyczył, Nieprzyacielám kupił *CiekPotr* 80.

kupić czym [= za co] (7): *RejKup* Ccv, dd4v; náuki nye może kupić żadnemi pyenyadzmi *GliczKsiąż* M3v; czegóz niezazyła? Ze sobie śwym połágiem Páná nie kupila *KochTr* 22; *SkarKaz* 245a, 637a; Krwia/ ciálem/ zbroia/ śwę kupić chciwa. *SzarzRyt* C.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): chcyal kupić v Pyotrą y Yaná/ aby ludzye za wkładánim rąk yego bráli ducha S. *KromRozm III F3*.

Zwroty: »kupić na wieczność« (1): Iest tu Zdrada mytnikiem/ podfkárbim Wízeteczność/ A iuz sobie kupily ten vrząd ná wieczność. *RejWiz* 23.

»z wielką szkodą kupić« (1): Každy by to z wielką szkodą Kupił za twoią vrodą *RejJóz* D3.

Szereg: »kupić a otrzymać« (1): abychmy inšnych skarbow nienabywali iedno tych za ktorebychmy mogli sobie kupic a otrzymac dziedzictwo wieczne w kroleństwie twoiem świetem. Amen. *RejPs* 60.

3. Odkupić, zbawić przez śmierć (o Chrystusie); emere Vulg [kogo, co] (13) : y Paná fię też prząc który ie kupił [*illum mercatum eos*]/ łami ná fię przywodząc prethkie zginienie. *BibRadz 2.Petr* 2/1; *BudNT 2.Petr* 2/1; *CzechEp* 352; Zem was kupił ná to pámiętaycie *ArtKanc* P7v; *WujNT* 482, *2.Petr* 2/1; *SkarKaz* 160b.

kupić komu [zawsze: sobie] (4): *RejKup* Zv; *KrowObr* 79; *KarnNap* B2v; Kościół sobie Chrifus fwoią krwią kupił. *WujNT* Zzzzz3.

kupić czym [= za co] (4): nas Syn Boży nie frebrem/ ani złotem sobie kupił ále krwią swoią nadrośłfzą. *KrowObr* 79; *RejPos* 292; *GrabowSet* P; *WujNT* Zzzzz3.

kupić za czym [= za co] (1): Nie tyloś mię ftworzył/ áleś mię nowym prawem za drogą krwią swoią kupił. *SkarKaz* 160b.

Szereg: »kupić a pozyskać« (1): aby on ná potym iákiey szkody nie miał w tak kořtównym kupnie fwoim/ ktore on sobie wielkimi pracami swoiemi/ á nákoniec krwią swoią świetą á śmiercią swoią niewinną/ kupić á pozyłkác raczył. *RejPos* 292.

Synonimy: 1. nabyć; 2. nabyć, otrzymać.

Formacje współrdzenne: dokupić się, nakupić, odkupić, odkupić się, okupić, okupić się, podkupić, pokupić, przykupić, skupić, ukupić, wykupić, wykupić się, zakupić; dokupować, dokupować się, kupować, nakupować, odkupować, odkupować się, okupować, okupować się, podkupować, pokupować,

powykupować, przekupować, przykupować, skupować, wykupować, wykupować się, zakupować; podkupiać; kupczyć.

Cf 1. KUPIENIE, KUPIONY

JB